

○ (๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

คดีหมายเลขดำที่ ลต สว ๓๗๓/๒๕๖๗

คดีหมายเลขแดงที่ ลต สว ๔๓/๒๕๖๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ความคดีเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ร้อง

ระหว่าง

นายทัศนพงษ์ เต็มวรรณภัทร์

ผู้คัดค้าน

เรื่อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(ขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า สืบเนื่องมาจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ และผู้ร้องได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- ๒ -

กำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ผู้คัดค้าน ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๙ ต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด ต่อมา ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว พบว่าผู้คัดค้านเคยเป็นรองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ ซึ่งเมื่อนับจากวันพ้นจากตำแหน่งจนถึงวันสมัครรับเลือกเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปี เข้าลักษณะต้องห้าม ตามกฎหมาย จึงลบชื่อผู้คัดค้านออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด ผู้ร้องทำการไต่สวนแล้ว ได้ความดังกล่าวจริง การที่ผู้คัดค้านซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามในการสมัครรับเลือกของตนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดลงลายมือชื่อในใบสมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรับรองว่าตนเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเคยเป็นรองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม

○ (๓๑ พ.)

- ๓ -

จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและพ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วน้อยกว่าห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือก กรณีจึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และได้ถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครแล้ว จึงถือว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือกอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) มาตรา ๒๐ วรรคสาม และมาตรา ๗๔ ขอให้มีความสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านไม่ได้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ได้รับการแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง มีหน้าที่เพียงเป็นผู้ช่วยเหลือนายกเทศมนตรี ทำงานตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย ไม่มีอำนาจอนุมัติงานและไม่มีอำนาจบังคับบัญชา ควบคุมกำกับดูแล บริหารราชการในสำนักงานเทศบาล ผู้คัดค้านกับพวกสอบถามเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วได้รับการยืนยันว่า ผู้คัดค้านกับพวกสามารถสมัครรับเลือกเป็น

- ๔ -

สมาชิกวุฒิสภาได้ ผู้คัดค้านศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ แล้วพบว่าไม่มีกฎหมายใด
บัญญัติว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น อีกทั้งก่อนจะยื่นใบสมัครรับเลือก
เป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้คัดค้านสอบถามผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก
เอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งต่างก็ให้ความเห็นว่า
ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมิใช่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้คัดค้านสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยสุจริต
และเข้าใจว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมิใช่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้คัดค้านไม่มีเจตนากระทำความผิด
ขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้สอบสวนและตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟัง
เป็นยุติในเบื้องต้นว่า ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖
ตามคำสั่งเทศบาลตำบลบ้านแหลม ที่ ๑๒๘/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษา
นายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม และคำสั่งเทศบาลตำบลบ้านแหลม
ที่ ๗๖/๒๕๖๖ เรื่อง ให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เอกสารหมายเลข ร.๑ ลำดับ ๑๙ หน้าที่ ๕๙
และหน้าที่ ๕๗ ตามลำดับ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

○ (๓๑ พ.)

- ๕ -

ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มที่ ๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งระดับอำเภอ กลุ่มที่ ๙ จากนั้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี ประกาศรายชื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งระดับจังหวัด กลุ่มที่ ๙ ครั้นเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี แจ้งการลบชื่อผู้คัดค้านออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากตรวจสอบพบว่ามีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔)

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) อันจะถือว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม เป็นเหตุให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ หรือไม่ ผู้ร้องมีนายสุรพงษ์ ดวงเดือน

○ (๓๑ พ.)

- ๖ -

พนักงานสืบสวนและไต่สวนชำนาญการมาเป็นพยานเบิกความประกอบสำนวนการไต่สวน เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดเพชรบุรี เอกสารหมายเลข ร.๑ ลำดับ ๑ ถึง ๒๗ ว่า ผู้คัดค้าน เคยดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็น ผู้บริหารท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้คัดค้านยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นระยะเวลา น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก อันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ส่วนผู้คัดค้านอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า ผู้คัดค้านเคยปรึกษานายพนมวิมล วุฒาพาณิชย์ วิทยากรบรรยายให้ความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น นายพนมวิมลให้ความเห็นว่า ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมิใช่ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งตามสำเนาคำสั่งสำนักงานผู้ตรวจราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒/๒๕๖๗ เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยผู้ตรวจ ราชการกระทรวงมหาดไทย ประจำเขตตรวจราชการ เอกสารหมายเลข ค.๑ แผ่นที่ ๒ ระบุว่า นายพนมวิมล เป็นผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยประจำเขตตรวจราชการส่วนกลางและเขตตรวจราชการที่ ๒ นอกจากนี้ ตามสำเนานหนังสือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำเนาระเบียบกระทรวงมหาดไทย

- ๗ -

ว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และ
 สำเนาข้อมูลจากเว็บไซต์ของสถาบันพระปกเกล้า เอกสารหมายเลข ค.๒ ค.๔ และ ค.๕ ตามลำดับ
 ระบุว่า ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมิใช่ผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้ผู้คัดค้านเชื่อว่าสามารถสมัครรับเลือก
 เป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ผู้คัดค้านมิได้มีเจตนาที่จะฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เห็นว่า
 ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย
 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ รัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิ
 แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมสภาเทศบาลได้
 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ เอกเทศ และในการปฏิบัติราชการในตำแหน่งดังกล่าว
 ห้ามมิให้กระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ใน
 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ จตุตศ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ
 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงอยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วม
 ในการบริหารราชการของเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิใช่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือ
 ในการบริหารงานราชการของเทศบาลเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติ
 แห่งกฎหมายดังกล่าว จึงถือได้ว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

○ (๓๑ พ.)

- ๘ -

ผู้คัดค้านซึ่งดำรงตำแหน่งดังกล่าวจึงเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ที่ผู้คัดค้านอ้างว่า ผู้คัดค้านเคยปรึกษา นายพนมวิมล ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยประจำเขตตรวจราชการส่วนกลางและ เขตตรวจราชการที่ ๒ แล้ว ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการคนดังกล่าวให้ความเห็นว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ไม่ใช่ผู้บริหารท้องถิ่น ตามสำเนาข้อมูลจากเว็บไซต์ของสถาบันพระปกเกล้า และตามสำเนานหนังสือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เอกสารหมาย ค.๕ และ ค.๒ ตามลำดับก็ระบุว่า ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีไม่ใช่ผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงที่อ้างสำเนาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ฯ เอกสารหมาย ค.๔ ซึ่งระบุว่าตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น อันเป็นการกล่าว อ้างในทำนองว่า ผู้คัดค้านมิได้มีเจตนาที่จะฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดนั้น เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมาย ผู้คัดค้านไม่อาจนำสืบหักล้างเป็นอย่างอื่นว่า ผู้คัดค้านไม่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้คัดค้านพ้น จากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นกรณีที่ผู้คัดค้านเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่น โดยพ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วน้อยกว่าห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือก อันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔)

○ (๓๑ พ.)

- ๙ -

การที่ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว แต่ยังไม่ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรับรองใน
บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา (สว. ๒) ตามเอกสารหมายเลข ร.๑ ลำดับ ๓
หน้าที่ ๙ และหน้าที่ ๑๐ ว่า ผู้คัดค้านไม่มีลักษณะต้องห้ามใด ๆ ตามกฎหมาย ย่อมถือได้ว่าผู้คัดค้าน
กระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม กรณีย่อมเป็นเหตุให้ต้องเพิกถอน
สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ วรรคสี่ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖

พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายทัศนพงษ์ เต็มวรรณภักดิ์
ผู้คัดค้าน เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายสันติชัย วัฒนวิทย์กรรม

นายอริยะ นาวิธรรม

นายทินกร ก่อเพียรเจริญ

